

Csak olvasótermi használatra!

PC
5351

Csomba

Gyöngy

A világ

küszöbei

„Két napra is boldogság visszanézni / lennék csak hátra annyival / de tudván úgy múlik mint múlt valóban / olyan zavartalan-simán: / kedvem fecskék rángó szárnyára tenném / pipacsziromba rejteném / révhez közelgő hajó kúrtszavába / alvásra bújt tyúkok közé / léglökéses repülőgépre köt-ném / hogy áttörvén a hangfalat / a robbanással híre szétömljék / s nevesse aki hallja majd – / Két napra is mert két nap is erősség / míg most lépő lábam talán / talajt se lel többé s kész már a pontos / tervrajz utamról s nem tudom / mikor kezdődik megvalósulása / végképp kivédhetetlenül” – fogalmazza meg *Két napra is* című gyönyörű versében új kötete alaphangulatát és témáját a szerző.

A versekben gyakran olvashatunk az öregedés gondjairól, a mind gyakoribb csalódásokról, az idő fájó s könnyörtelen múlásáról, a halál fenyegető közeledéséről. Ezek azonban ne tévesszenek meg senkit, szó sincs ebben az új kötetben az élet vagy a remények föladásáról, szó sincs valamiféle behódolásról. Ellenkezőleg. Csorba Győző épp azért néz oly kitartóan farkasszemet az elmúlással, épp azért vizsgálja újra és újra makacsul, több oldalról mibenlétét, jelentését, értelmét és közeledését, mert élni akar, minden önáltatás és csalás nélkül, értelmes em-

Csorba Győző
A világ küszöbei

CSORBA GYŐZŐ

A világ küszöbei

A Basanya Mezői Könyvtá-
rban, kedves munkatársaimmal
szereztem

Csorba Győző
81. VI. 2.

176659

Magvető Kiadó, Budapest

Csak helyben
használható

© Csorba Győző, 1981

Helyzetváltozás

MARADANDÓ

Ha itt hagyhatnám ahogy most vagyok
ezt a kerek teljes állapotot
a folyamatok keresztmetszetét
amelyben „föl-le” nincs vagy semmiség
mert metszet mert vastagság nélküli
s a tendenciát csak az ismeri
ki hátra is előre is tekint
a bölcsélet törvényei szerint
ha itthagyhathnám ha ígéretet
kapnék hogy hozzá visszatérhetek
magamra vehetem felölthetem
a mostanit hogy újraélhetem . . .

Augusztus vége gyorsan alkonyul
tudom mi vár: ősz a levél lehull
satöbbi . . . hanem ez a pillanat
innen van még és innen is marad
s bár szépségét talán a közeli
pusztulás sejtése is növeli:
nem pusztulás: teljesség gyönyörű
örök életre méltó örömi
mely lehetne anyagba bújva kis
néhányad-rendű állócsillag is

KIFÉSZKELÉSEK

Bertha Bulcsunak

Először még szándékaim szerint
s kedvem szerint csillagágak sugár
irányában (a talán lehetetlen
nem fődte föl magát s később se csak
olykor)

Ha lyuk támadt hajlékomon
s befútt a szél odébbálltam vidáman
nem is tudtam nem ismertem mi is
valójában a hideg bólogattam
a didergők sötét zokszóira
sajnáltam őket őszintén de hogy
fázhatnak én is . . .

Ajtódöndülés

bekattanó zárok fogyó utak
körkörösen szűkülő enyhesség
A jelenségek úgy megsűrűsödtek
hogy látnom kell a törvényt bennük és
el is fogadnom

De sikerül-e
északi emberré válnia annak

aki megszokta a déli verőt
s kibírja-e – a szíve nem a bőre –
a valóságos és a lehető
fészkek gyülekítő meghiúsulását?

KÉT NAPRA IS

Két napra is boldogság visszanézni
lennék csak hátra annyival
de tudván úgy múlik mint múlt valóban
olyan zavartalan-simán:
kedvem fecskék rángó szárnyára tenném
pipacs-sziromba rejteném
révhez közelgő hajó kúrtszavába
alvásra bújt tyúkok közé
léglökéses repülőgépre kötném
hogy áttörvén a hangfalat
a robbanással híre szétömöljék
s nevensen aki hallja majd –
Két napra is mert két nap is erősség
míg most lépő lábam talán
talajt se lel többé s kész már a pontos
tervrajz utamról s nem tudom
mikor kezdődik megvalósulása
véggépp kivédhetetlenül

HA

Egy arcon három arc (nézd meg Picassót)
egy arcon harminchárom arc (nézz meg egy élő embert
nézz meg engem)
egy szívben háromszázharminchárom szív vagy sokszor
ennyi
(lásd egy élő ember szívét lásd az enyémet)
Mindenki megkapja amit keres amit szeretne

Ha szerintük építenének föl engem egy óriás bérház
összes lakója

egy hivatalnyi hivatalnok
sok-sok egyesületnyi tagság
több szerzetesrend teljes állománya
börtönnyi bűnöző
kaszárnyányi Casanova
szülői-értekezletnyi szülő
és még mi minden lennék egyszemélyben!

KEGYELEM

Kíméljete!
vissza vigyázva térjete
ne véljete
mint régen annyit elbirónak
karácsonyok
adventek régi mákonyok
ugyancsak megpróbál e hónap

Ó gyermek-ébredtő december
kegyelmet kér egy öregember

CSAK ÉN

Hagyjatok: olyan kés ez itt húsomba vágva
mit csak én ránthatok ki
hagyjatok: a sebből kibuggyanó vért
nem állíthatja más el
hagyjatok: ez olyan seb kígyózó csipke-széllel
mit más nem varrhat össze
hagyjatok: hogyha mégis begyógyul gyógyulását
megkínlódnom nekem kell
hagyjatok: a nyomát majd szörnyűségek tanúját
én kell hogy elrohasszam

mindenki más külső és tehetetlen

MIVÉGRE VOLT?

Szederkényi Ervinnek

Az édig földig rángatás
a forróság a megfagyás
a tárgyak kézbevétele
százfajta észrevétele
a kisarkított nézetek
bizalmak a reményvesztett
fosztottság porzó pusztaság
had-csorda-mérvű társaság
a nap helyére tett ölek
a bűzhödők útszéliek
fennen lengő könyv-lobogók
szöveg-maszkájú árulók
mesterkéltségek mámorok
szeszük veszített mű-borok
hetven-nyolcvan fokos szeszek
lábat rogyasztók mérgesek
s mi minden és hányféle még
mivégre volt s mi lett a vég?

Homokszínű szentencia
ős-létű evidencia
min bajnok túl még nem jutott
minél álomban sincs nagyobb
verébfakó igéivel:
hogyan élni jó hogy élni kell!

HEVERŐM FEDÉLZETÉRŐL

Az ég s egy tv-antenna-kereszt
az ég-háttérben egy modern kereszt
(A korpusz rajta csöndünk krisztusa?
békénk jobb latra? az-én-házam-az
én-váram sündisznós rátartisága?)
A háttér vált: most majdnem téliszürke
hó is lehet kései illanó
a háttér téliszürke tus-vonás
előtte (rajta) a modern kereszt
volt már a háttér tejfehér vörös
sokféle kék de a kereszt maradt
a kereszt mindig fekete maradt

Hát ennyit látok hanyatt heverőm
fedélzetéről s pár kisebb-nagyobb
szintén fekete pontot ahogyan
íves kanyarral vagy nyílegyenest
átvágnak ablakom iker-mezőin

BELÜL

Belül belül mindig belül –

Köröskörül alul felül
millió sziámi iker
(ikrem) buzog forr nyugszik el
S ha olykor mégis rám szakad
egy-egy száműzött pillanat
ímé: meghallom a szelet
a vegyes madaréneket
meglátom a sokféle fát
a kisebb növények hadát
a felhőt beszívom a sok
erős és gyöngé illatot
s tudom: erő nincs semmilyen
mely győzhet őrizőimen
s kedvem szikrázva földerül:
belül belül mindig belül –

176659

17

HALHATATLAN

Füvet tépkedtem, köveket hajigáltam. (Némelyiket megéppenséggel csak odébb rúgtam cipóm orrával.) Ezek persze példák, de tettem még sok egyéb hasonlót és sokkal kisebbeket is.

Megváltoztattam a világot.

Többé nem olyan, mint volt. A változást ugyan nem észleli a szokvány-szem, de roppant fontos dolog történt. Sőt: ez a változás túlmegy a világon is. Kisugárzik a Kozmoszba. Az sem az többé, ami volt.

Halálommal majd megint változást hozok. Más formában ismét beleépülök az Egészbe, s az Egész megint mássá válik tőlem.

Te ugyanezeket csinálod végig. Ő ugyanezeket.

Én, halhatatlan, mit félek hát a haláltól?

Te, halhatatlan, mit félsz hát a haláltól?

Ő, halhatatlan, mit fél hát a haláltól?

SZÉP ESTE

Ez is fogant született nőtt s kimúlt
ez a szép este is nem tehető el
ezért elő se szedhető megint
ha megkívánom ha nagyon szeretném
Emléke? Ha az összes résztvevő
mindent odadna vértelen nyomat
az lenne úgyis akkor is csupán
kevesebb sokkal mérhetetlenül
annál az apró semmi eseménynél
hogy közben egy ceruza-hegy kitört

VISSZÁBB

A szokatlant, a nem valót,
a tíz- húszévesekhez illőt,
a már-rég-földalatti jót,
a test mélyútjain tekergőt . . .

Azóta lett háromszor annyi,
szintén sarjadt, nőtt, hullt vele
tucatnyi mozdulat, tucatnyi
tartás, szerep együttese,

inkább a máimmal rokon.
S hazard, kujtorgó lélek, én,
mégis visszább áhítódom.
Kiváncsiság csal? jó remény?

A napokkal megjő a terhük,
ha kell, ha nem – ki kérdezi?
S partizánként rámtör, mi eltűnt,
ásott kutam megmérgezi,

frissen főtt étellem kidönti,
apadt csap alá tartja szám,
magát erőszakkal jelenti,
az illendőt ha tartanám. –

Dehát nem megy, hiába, nem!
Nincs képességem megnyugodni.
A meghunyászkodó jelen
nem tud szolgálatába fogni.

KÜLÖNLEGES

Én is mint eddig s most akárki
élek s ezért olyant csinállok
hogy nincs mód többé annullálni
hogy örök anyagot kínálok
mindenkinek ki túl sajátján
még más életre is kíváncsi
vagyok különleges találmány
s ebben tucat és erre büszke
hordván sok kincset szennyet össze
s hogy többet is hordhassak adjak
a kérőknek kíváncsiaknak
töltöm zsákom hévvel degeszre

VONZÓ ISZONYBAN

Eddig mert nem tudtam még kezdeni
most meg – mert lassan el kell veszteni

Az örömmel fura viszonyban
voltam s vagyok vonzó iszonyban

Annyi annyi a bővülő
látvány a folyton bővülő

Ni! egy madár csőrét begyére
nő hajtja arcát gyermekére

ágakat táncoltat erős szél
felhők találkázznak az ősznél

s ni! . . . Vétkeztem minden s mindenki ellen
ülnék le már hogy mit se késlekedjem

hisz akik egy sorsot viselnek
bölcsebb ha társasan nevetnek

és van miért és van rakásra
s ezerszer több mint gubbadásra

JUSSAK

Az ötvenéves Fodor Andrásnak

Nincs kedvem elaludni
mert nincs kedvem aludni
így visszaszámláláskor
már minden perc nagy érték
kioktattak a tárgyak
személyek események
tudom a jól fölépült
idő gazdag vetését
tudom hogy ami rám vár
hogy én csak senki más azt
kinyitni és kinyílni
utolsó pórusom s -ig
ha adni nem nagyon megy
kapni határtalan megy
kapni halálomig megy
gyöngén még alva is megy
ébren sokszorta jobban
hogy legalább az ajtón
jussak a küszöbön túl
a varázsház-világba
varázskastély-világba

VÁLASZTOTT MAGÁNY

A kívül kóborló a választott magány terhét agyával bírja csak. Válla és szíve megrogyna alatta.

Erősen hiszi, hogy az egyre-másra útjába eső házakba benyithat tetszés szerint. Rokon szemek üdvözlik, fürdő, terített asztal, meleg ágy.

S mehet tovább, csak a belső szemekben, fülekben hagyva ott magát az így-úgy marasztalóknak. Legyen elég nekik! – (Nyilván elég is lenne – suttogja vállat vonva.)

De rossz hírek nyugtalanítják. Néhány sorstársa nyitlatlan és nyithatatlan ajtókról, tőr-szemekről, sután testi és kétségbeesett marasztalásról, becsapott ajtók mögüli zokogásról beszél.

Így járhat ő is.

Legjobb, ha meg se próbálja. A sűrűsödő didergést enyhítheti a reménykedés, a kísérlet kudarca azonban végképp halálos lehet.

TELJESSÉG ÉRLELŐDIK

Bárdosi Németh Jánosnak

Fakult fényekről áradozni
biztat-e ragyogást kívánót?
Naponta egyre súlyosabb
a nappal súlyosabb az éjjel
és csak fájó emlékezés
és csak sajgó nosztalgia
a karcolatlan tiszta fény

A kudarc-gyűjtő zsákja mélyén
a teher óránként növekszik:
ezzel csábítson dicsekedjék?
Biztatás helyett elriaszt
szavaiban nincs értelem
aki hallgatja egyre csak
„Nem” „Nem” „Nem” – ingatja fejét

Egyetlen kör se tud születni
görbe vonalak mindhiába
de vissza nem térnek magukba
kiszállásodnak végeik
valahová az úrbe futnak
s akinek erre füle van
hallhatja jajveszékelésük

Mégis teljesség érlelődik
s a kudarcok a szétbolyongó
görbék jó törvényt teljesítenek
s nem esztelenség a dicsekvés:
aki hallgatja meglehet
„Nem” „Nem” „Nem” – ingatja fejét
de nagyon bent „Igen”-t motyog

EZ MÉG NEM

Ők sem akarják. Ki akarja?
A színek, arányok, a formák...
Szándéktalan ragadozók,
áldozataik elébük feküsznek.

Ez még nem a szabadság,
ez még nem a meztelen tenyerek,
az üresen-teli szemek, fülek,
szájak, a tisztán érzékelő bőr kora,
még nem az én szabadságom kora.

Milyen sok nem-tudás
milyen sokszor lógatta le fejem,
most meg az ős-tudás,
az Ádám-Éva óta ismerős,
a bennem és kívülem létező
erősnek hitt bástyáimat
két ujjal pöcköli a porba.

Ez még nem a szabadság,
nagyobb úr még a léleknél a test.

A VILÁG KÜSZÖBEI

Tüskés Tibornak

Itt-itt a világ küszöbe
s az univerzum küszöbe
sőt az univerzumoké
arra innen van emerre meg onnan
ez az öreg körtefa a küszöb
vagy ez a beton-kerítés
ez a madárijesztő
ez a kimustrált kutyaól
ez a fürtökkel telt ribiszke-ág
vagy az a másik fonnyadó
vagy unokám a legkisebbik
állandó reményes szerelmem
valamelyik reménytelen
a szakaszos vérpirosak mögé
húzódó egyben-fekete
a pázsit-szőrös dombi rét
a tüskés temető
fekvéstől horpadt heverőm
teleírt papírlapjaim
itt-itt a világ küszöbe
akármikor átléphetem
akármikor indulhatok
ismerni hát hódítani

ÜNNEP ELŐTT

Csak lassan múljék sok időm legyen
fölkészülni: maga a készülődés
az is jó s készen lenni jó ugyancsak
Évente több a vendég messziről
s közléről egyaránt illik tanulnom
hogy valóban tisztességgel fogadjam
a társaságot

Nem csekély dolog
hogy gyerekcsapatoktól vénekig
annyian érkeznek nem is tudom
élők-e még mind mert mind élni látszik
s mind jókedvű és jóakarató
az ünnep örömétől csillogó
Csak lassan múljék hisz jobb is talán
a várás mint a beteljesülés
Advent . . . Ó mennyi holmimat kinőttem
s ledobtam – ezt még nem sőt még nem is
kényelmetlen . . . Érzélgősség? öregkor?
Fehér a kert áldom fehér a város
áldom s elindulok titokzatos
ösvényeken (kint? bent? milyen irányban?)
jutok melegbe fenyőszagba gyertya-
fénybe s remélt ajándékokhoz is

Fehér a kert a város is fehér
s elindulnak szintén felém seregben
lábak és tárgyak advent nem tudok
semmit de mindent könnyen elhiszek:
kell a meglepetés kell kell az ünnep

LÁTOGATÓ

A révtől a töltésre még . . .
a part, a fűzfák, és az ég,
a porlatag keréknyomok,
a vízmenti fehér homok –

s túlra is megjöhetne még
a zöltség és a szürkeség,
a félig láthatatlanul
elnyúló édenkert-falu,

a széles-öles kociút,
amint a töltésről lefut,
s mely az út mellett álmodik,
a libás és kacsás kubik,

s arrébb a kocsmá s udvara,
hol vasárnaponkint kora-
délután szólt a banda már,
s táncolt pár ostobácska pár,

odarántható lenne még
a harangláb, az utcavég,
a szomszéd ház előtt a pad,
s akikkel ott ült néhanap,

s kikhez hűtlen lett; – volna mód
idézni élot, porladót,
amíg, ki izgul, fél, remél,
a töltéshátra föl nem ér.

De fönt, fönt mit lát? Köd terül
a tájra véghetetlenül,
majd szél jön, s könnyen elviszi,
és amit hitt, már nem hiszi:

mert más minden, tehát üres,
próbálkozni sem érdemes,
a folyó marad csak vigasz,
az egyetlenegy ugyanaz.

EGY FOLYAM MELLÉ

A hatvanéves Pákolitz Istvánnak

A hullám-beírta homokra bizonynal föl vagyok jegyezve
az idén is

A fűzfa-zúgás még ma is végigkiáltja nevemet a parton

A koraesti hold ha a kubik-melletti jegenyét „i”-vé pontozza
(lásd Musset-t) nekem kíván még mindig tetszeni

Az a vidék az a vidék ölthetett válthatott ruhát közömbösít-
hette szemét: a csönd-mélyi pillanatokban kénytelen rám
gondolni most is

Barátaimnak – ki a sírban ki meg feléje ballagóban – lelkükbe
tetoválva élek

Ó nagy történet az enyém az ottani s az övék is akár a
legnagyobbaké

Mint Mózesé Achillesé Attiláé – vagyis egy emberé más
emberek között

Továbbszólni már nem lehet ők se képesek én se rá: szá-
munkra odairatott a „Vége”

Másképp folyt volna a világ másképp folyt volna mérhetet-
lenül ha nem ékelődöm bele ha nem ékelődünk bele

Ezt tudnia kell kellene az angol királynőnek éppúgy ahogy
az eszkimóknak és a kínai kuliknak is röviden minden
homo sapiensnek

Az elemek még számon tartanak a szerves és a szervetlen
világ

Ilyenkor nyár felé piszkál a vágy hogy menjek vissza tisztességes karriert tisztességesen csinált fogadott fészek-fi egy kicsit dicsekedni

És jöjjenek vissza hízott öntudattal

És jöjjenek vissza meglelégedéssel

Mint aki megőrizte-tette híven a rábízottakat és nem volt szégyellni valója

S mint akit megőriztek híven akikre akkor sorsa bízta és nincs szemrehányani valója

ÉBREN

Bertók Lászlónak

A kutyák torkába is éj megy
s ahogy ugatnak: lenyelik

fekszem méhburkában a fénynek
hogy megmaradjak reggelig

addig inkább a magzat-élet
a magánzárka menhelye

a nem önállósult tenyészet
más gondján hízó kelleme

hogy játszódjam a gondolattal:
nem érhet semmiféle kár

a magánzárka ha lakattal
nem csupán bezár de kizár

s a képzeletnek s az időnek
dimenziója itt belül

feltétlen óriásra nő meg
s a zárkán túl is szétterül

föl-föl a csillagtarka éjig
s az idő három ágaig

s a kutyák torkában az éjig
amint hörögve hörpölik

EGY KIÁLLÍTÁS KÉPEI

Bevág, míg körbejár, a nap,
az ablakfák sokká-szelik,
alkonyodik, fekszem hanyatt,
s látom a bútoron, falon
művészi, legfelső fokon
egy kiállítás képeit.

VÍZPARTI SÉTA

Néhány kavicsot hazahoztam:

az újonnan épült szobákat
évezredekkel bútoroztam

PARABOLA

A késő éjszakai házfalak, tetők, utcák, terek bő varázslattal szabadjára engedik a fantáziát.

Dúskálkodik a néző a lehetőségekben. Sőt még serkenti is képzeletét, hogy minél szebb legyen a kaland.

De kelet felől világosodni kezd. Vetkőztető markaival jön a hajnal. Lekopaszt minden gyönyörűséget a világról.

Mi lesz a házfalakkal, tetőkkel? Mi lesz az utcákkal, terekkel? Zsandárrá válnak: bilincsbe verik a fantáziát, ketrecbe zárják a kalandkeresőt.

1 egyenlő lesz 1-gyel.

Ímé, valamely csodálatos történetek ösztövére parabolája.

Akinek van füle a hallásra, hallja!

És essen meg a szíve a csodálatos történetek védtelen főszereplőin!

A NYÁJAS OLVASÓHOZ

Gazdagodjatok és segítsetek.
Hogyha én igen, ti ne vétsetek:
élő, szép növényt bontsatok, holott
mást nem kaptatok tőlem, csak magot.

És ha többet is: nem lesz kész a vers,
míg csak bennetek fészket nem keres,
míg csak nem talál tápot bennetek.
Gazdagodjatok és segítsetek.

MEDDŐ HETEK

Hetek óta oly mélyen idegen,
hogy valaha
verset is írtam. Forgatom, rendezgetem,
gyanakodva böngésezem egy-egy füzetem.
A régi pályákra, utakra, a
mindennél mindig csábítóbb terekre
alig kíváncszom. – Talán örökre?
Érkeznek dolgok, komolyabbak,
hatalmasabbak, hangosabbak,
szégyellem a kicsiny
bíbelődést a papír mezein,

holott a Föld naponta fordul,
csillag zuhog le égi boltrul,
milliárd élet, milliárd
halál ví csattogó csatát,
holott egy csöpp bogár
csodább csodát
kinál
a versek garmadáinál.

HELYZETVÁLTOZÁS

Engedném s meghőköl vadul
sokszázízben tanácstalan
támadtak közbe több lyukak
támadtak idegen jelek
ahol szokott út volt előbb
idomulnom kell nehezen
akkor írtam a legutóbb
mikor még élt Örkény mikor
nem ment legkisebb lányom el
most nézem régi tollamat
mi lesz ha papírra teszem?
mi fog belőle folyni: vér
vagy tinta tinta fekete?

MÁSİK NYELV

Takáts Gyulának

Kilátok egyre jobban reggelente,
észlelem, hogy a könnyű drótkerítés
szalag-csipkéje folyton teljesebb lesz,
s túl rajta mind sűrűbb a hangtalan
autók és buszok színes futása,
s fölbukkan egy-egy ember s állat is,
de csak mint képernyőn vagy komplikált
mérőműszer jelvetítő üvegjén,
áttételesen, a való valóság
példájaként mintegy.

Ó én bicsaklott
agyam, hogy nem tud közelíteni
egészséges módon már semmihez,
hogy boldog kívülállóként, de boldog
belülvalóként egyben a titán
mozgókat és mozgásokat figyelné
önnön rendjük szerint!

Az ősz a földé,
s az élet ősze, az életemé
mondódik mégis itt ki mit se sejtő
tárgyak, jelenségek, folyamatok
nyelvével, s jaj, én már talpig tetőtől
olyan füllé változtam, mely, szegény,
csak ezt a nyelvet képes hallani.

TELJESÜLETLEN

Egész:
be sose fejeződik.
Így egész.
Ha befejeződne,
más lenne:
csonka lenne.

MIT IS?

Eddigi verseim esszenciáját?
a szavakat? mondatokat?
a változó élmények magjait?
a toll fogását? a sorok
ritmikáját? a vers fényudvarát?

A töredékek százai helyett
hogy legalább egyetlenegy
egyetlenegy egész legyen?

Vagy egy görcsoldó mélylélegzetet?

Nélkülem is

TAVASZI TEMETÉS

Csodagömb, hófehér, egy-muzsika:
virágzik az öreg meggyfa a kertben.
Ledülök alája, színhab az ég,
kék pora villan a habba keverten.

Ledülök alája, omlana rám,
födne be vastagon ölpuha sírhant.
S majd mire szétviszi lassan a szél,
én se legyek, vigyen engem is onnan.

ÍGY ELŐSZÖR

Összebékülve a tavasszal
nem bántom, ő se bánt:
nem traktálom vénség-panasszal,
s ő jó a vén iránt.

Csak nézem – már békés kíváncsi –
makacs, kápráztató
szorgoskodását, egy-világnyi
pangást megmozgatót.

Csak nézem – eddig így először,
hogy benne s kívüle;
a kert, lám, duzzad, égre gőzöl,
telik telis-tele.

Kívül, hát tisztán, torzulatlan –
hajszák, csapdák, cselek,
miket, mivel magam becsaptam,
rég hozzáképzelek:

látom: sehol. De láz, reménység
gyöngéd és eltökélt
űzi a tél hidegletését,
a nedvet és a vért.

Hálás vagyok. Leépülőben
nyugodtan tervezek.
Bárhogy rendeltessék felőlem:
leszek, leszek, leszek.

NÉLKÜLEM IS

Nélkülem is így lett volna –

Hajt az eper, hajt a málna,
hajt a rózsza, reggelente
madárszó, és csönd delente,
nélkülem is majd kerül, ki
le szokott a fűbe dűlni,
nézni szokta, hogy az ágak
– ürge ollók – egyre vágnak,
tájat, eget nyirogatnak,
hadonásznak, tapogatnak.
Nem lesz semminek se híja,
sorsom a Sors ha leírja.
S ahová meg megyek innen,
az a mérleg ott se billen:
porszem száll a serpenyőbe,
hát hogy is moccanna tőle?

BÖLCSESSÉG-ÓHAJTÁS

Én tudom hogy mi lesz a fával
a fa nem hogy mi lesz magával

én tudom sorsát a madárnak
ő nem rövid múltát a nyárnak

s hogy a bogár meg hogy a lepke...
(Szemem alásuhan a kertre)

Én tudom... mégis de szeretném
bölcességük ha elvehetném!

JÚNIUSI MINIATŰRÖK

Vihar

A rigófüttyöt is
mélyen a kertre nyomja:
megtarkul tőle a
fák, bokrok gallya, lombja;
majd rájuk hengerül,
s mammut-hasa alól
egy-egy kéz tör ki csak
s néhány sikoly.

1976. június 10.

Még nem hallani tücsköket,
a meggy félsárgarózsaszín,
még lehet koranyaram is
a teljes-évi ősz előtt,

még süllyed is a horizont.

Bűnbánat

Szaporodnak lepkék, legyek –
Télig megint
hány-százszoros gyilkos leszek!

Végleges

Leszedtem, elhervadt, szemétre dobtam:
tucat- virág-sors.

A történetből kiiktathatatlan.

Kívánság

Csak a sötétben hagyják abba –
Ó, madarak,
ha ez nekem is megadatna!

1978. JÚLIUS

A frissen ültetett szamóca földre lankad,
barackágak hegyén rügyfúró-száj harap,
a kis körték idén mind egy szálíg lefagytak,
a futórozsa csöpp ökle arcomba csap.

No, kert, hát itt vagyok, megint tanulni jöttem,
és hírekért, tudom, ma sem leszel fukar,
a régi vagy, holott sok új is van köröttem,
s hol a nagy kajszifa? a vén egres-bokor?

A halálról ne szólj: bent a lakásban és
kint a városban is hallok róla elégszer,
(torkig vagyok vele, nem érdekel azért sem!)

Pár nem-ismert bogár, gyom, ág –, s én megelégszem,
mert élők, életek: ezrek közt is csodák,
millió éveket gördítenek tovább.

ÚJRA A TÜCSKÖK!

Újra a tücskök! A nyár ösvénye határtalan öblű,
roppant térbe szaladt. (Botladozó vonalak.)
Újra a tücskök! A roppant térben a test meg a lélek
elgyávul s borzong. (Tétova mozdulatok.)
Hogy kerülök ki az őszbe? A tiszta, zavartalan útra,
mely majd megnyugtat, s ismeri céljaimat?
Mit kell elhagynom? Hol nem fog látni az ősz már?
Mily hűs-bolyhatlan hajnalokig jutok el?
Hogy kerülök ki az őszbe, miféle kevéske terővel
s mégis eléggel, túl már a fölöslegeken?
Mit kell elhagynom, mi akad fenn végül a tücskök
hang-hálóján? Csak bokrosodik a talány.
Vesztő nappalok, éjek környékeznek; a tücskök
jelzik: csöndjünkkel száll le a mélybe az út.
Reszket a meggyfa, a szőlő-tag, reszket, ni! a hold is,
tücskök hang-fodrán reszket a föld meg az ég.

NYÁRVÉG

1. Cifrázva tarka nyári díszletekkel megy az idő az ősz felé.

2. Egy-egy korán hulló levél, kábult pillangó, nyugtalan madár –: a díszletekről pattogzó festék-anyag.

3. Az éjszakák lábuk-fejük kinyújtják: a nappalokból egyre kevesebb marad.

4. A szívekben épülni kezdenek a menhelyek, ezernyiek és ezerfélefafták: ki mennyit és mifélet készül rejtteni.

5. Hány menhely nem nyílik ki soha többé: verheti a tavasz a zárat! Hány menhelyből lesz majd koporsó!

6. A természet szemünkbe néz, s riadalmunktól megriad. A rémséget mi tudjuk, ő nem.

A LEGFONTOSABBAK

Műszercsodák, észlelő káprázatok. Hetvenhétszer, sőt hétmillióhétyszázhetvenhétezerhétyszázhetvenhétszer túl az érzékeken. A szemem, a fülön és a többin.

A legfontosabbakra mégse jók. A legfontosabbak előtt mégis tehetetlenek.

Mint ahogy a szem, a fül és a többiek is.

Például a határtalan őszi váltás előtt.

Hanem feküdj hanyatt a fűbe. Akár sötétben is. Csukd le a szemed, tömd be a füled.

És ne figyelj semmire, ne törődj semmivel.

Akkor hirtelen fölvilan benned a világraszóló élmény.

Lényed legmélyén legmélyebb lényege. Tökéletesen, hibátlanul, teljes gazdagságában.

A megrázkódtatás borzalma és öröme alig lesz elviselhető.

TUD VALAMIT

A bokrok is épek még nagyjából, a fák is. Tele még a világ a nyár kellékeivel, s tovább is telítődik a gyümölcsökkel.

De a szél tud már valamit. Űrességet, sivárságot fúj, bár hozzá akaszknak a gazdagság illatai.

Változik pedig a bőség kulisszákká. S nem hisz nekik a szem. Mert a szél átfúj a bőrön, anatómiailag meg nem határozható mélyrétegekig hatol, s azoknak elmondja az igazat. S ott már meg is kezdődik a gyász.

És füstössé válik a szem. Tükrözné a jelenvalókat, de belülről kilöki őket a félelem.

LECKE

Leveri a szél a virágot,
s nem termékenyül mindenik.
A szépség helye dűlva tátog
jövő ilyenkorig.

Sors-szél is fűj, s csak emberekre,
s itt is akad hulló virág.
De nem jövőig, már örökre
kopasz marad néhány gally, ág.

Kert, minek kezdted újra a
szokásos évi leckét?
Tudom, hogy az ember fia
számára semmi mentség.

Megtanultam, s fűjnam ha kéne,
álmomból is riasztva –
rászorulnék, Isten szegénye,
inkább vigaszra.

KÖD

Köd mászik a kertre
köd mászik a fákra
köddel tele-lepve
a kőfal a járda

Állnék be a fénybe
csillámlana fürtöm
hull rá zizerélve
csillagraj a ködből

Fut körbe kísértet
csak sejteni testét
árnyalva fehérebb
itt-ott a fehérség

Indulni bizonyság
érkezni szerencse
köd csüngeti bolyhát
a fákra a kertre

NOVEMBERI NAP ÉS NAPPAL

Feljött, de láthatatlan –
köd fogja, áthatatlan.
Szavát galamb se tudja,
hangját a csönd befutja.

A sötétből sötétbe
a láb botolva lép be,
s a mell is nehezebb lesz,
mikor lélegzetet vesz.

Csak elindul az ember,
s jut is szándéka ellen
valami kedvszegőbe,
kopasztott temetőbe.

S nem fut riadtan onnan,
jár a hullt, lomha lombban,
s talán egy régi kriptá
kő-ajtáját benyitja . . .

Érmek

GYŐZTES MARAD

Az élő Adynak

Kitépott szív még-élete
kivágott agy még-élete:
forró hideg fényes fakó
üvöltő kéjjel-nyögdelő
erőtlen csuklással siró
vagy már a jajig sem jutó
jelekre is megrezdülő
mikor nincs nem fontos a szem
mikor nincs nem fontos a fül
mikor nincs nem fontos a bőr
mikor nincs nem fontos az íny
mikor közvetlen a világ
mikor közvetlen éri a
kitépott szív még-életét
kivágott agy még-életét
mikor fáj ezerszeresen
szív és agy ezerszeresen
fáj felfog ezerszeresen
eleven idegvégeket
horzsol az eszme és anyag
eleven idegvégeken
tódul be élesen a fény
és szívvé aggyá lesz legott
és gyászol ordít fedd becéz

kegyetlen és kegyeskedő
idill-takarós iszonyat
máig tűzoszlop-szív meg agy
titkokat egeket nyitó
melegítő és perzselő
láttató s vakká égető

kitépett szív még-élete
kitépett agy még-élete
életnél ezerszeresebb
lányok s ifjak szíveiben
s kölykök aggok szíveiben
Ady Andre megvédetik
Ady Endre győztes marad
triumfusai ellen is

KÉT ADY-ÉREM

I.

Jön a másnapi alkonyatban
szokatlan dolgokat beszél
az égre néz s az ég nem ég
virágra szemre s nem virág szem

Soha ilyen burokszakító! –
Föltépett leplekkel a tárgyak
s az élők a múlt s a jövő
a népek és egy drága kis nép

Nem nézne: pupillái úznék
nem látna: pillái gyötörnék
be is tömködné két fülét:
nyilallna sajdulón a két fül

Roncsokból új világ fakad
néz lát hall és beszél azért is
véres fogú vadak között
sétáltatja szeretteit

Nem rangkórság hajszolja élre
a szíve mozgó bátyafal
belepusztulna ha helyette
övét érné harapás

Fárad vágyik s nem mer pihenni
vörös vörös vörös az égalj
holnapra készülnie kell
folytatódik a fürgeteg

II.

Jaj Ady Endre milyen iszonyú
kikötők az ifjú karok!
Téged is örvényekbe löktek
szétzúzattál te is bordás hajó

Jaj Ady Endre bölcs mindentudó
mennyire nem tudtad te sem
nem tudtad hogy zsoltáraid
erőtlenül verődnek zárt fülekbe

Mégis neked volt igazad:
esztelen aki károdon
óvatosságot vél tanulni
vél és próbál és más utakra fordul

S legfőbb okos ki nyomdokodba lép
s villámok forgók szédülések
között zsoltározó zenebonával
pokolra süllyed briganti hajója

N. N. UTOLSÓ BOLYONGÁSA

Kormos István halálára

N. N., vajon mivégre
volt ez jó? Semmivégre!
Ugyan minek bolyongtál
messzebbre a szabadnál?

Ős jelzőtábla áll ott:
öregbetűs írások.
Ismerted azt a nyelvet,
mért nem jobban figyelted?

Pistika, Piska, Pista,
minek mentél tilosba?
Onnét, ha megfeszülnél,
vissza már nem jöhetnél.

Onnét, ha megfeszülnénk,
vissza már nem vehetnénk.
Bár nincs kapuja csukva,
sőt kapu sincs az útba.

Mentél anyát keresni?
Gyermekké tán lehetni?
(Nagyos, felnőtti dolgok
kedvedre sose voltak.)

Mentél szülőt anyává,
árvát édesfiúvá,
tenni csonkát kerekké,
egybeillőket eggyé?

S mit eltörölt az Isten,
a lánynevet az ösveny
porában földidézni,
márványba újravésni?

Lehet, szegény Yorick, te,
mi mégis megveretve
fordítjuk földre fáklyánk,
s búgjuk versed fonákját:

*Nem sakkozol velünk
nem is röhögsz velünk
nem ülsz többé velünk
leszel mindig velünk*

V. N.

Szivárgó esővíz, aprócska élők moccanásai,
kémiai, fizikai folyamatok kísérő zajai,
már nem a fülén, sok más résen át
a legbelsejéig hatolnak.

Kárpótlásul a kongó földi csendért.

KÉT EPITÁFIUM

Lovász Pál

Halkszavú, jaj, hát hogy is eshetett ez,
hogy tudott ily vak, darabos beszédű,
bugris ordító (a halál) kezébe
adni a végzet?

Persze, hogy nincs ellene fegyvered, nincs
semmi mentséged, bizonyára föl se
mérted őt és képtelen árulását
életed ellen.

Itt ha bántottak, sorakozhatott az
asszony, a gyermek s a baráti népség:
ott magadra vagy, a saját erődre
hagyva, erőtlen.

Tán a vers, az még, ha akármilyen csendes,
tán a vers, oltalmad e földön is már,
tán a vers, melynek szövegét a sír se
kezdheti majd ki.

Tán a vers... Vagy hát ez is öncsalás csak?
Semmi nem véd. Ó, de hogy is lehetne?
Kása-hús: megdúlva a rend tebenned,
s visszafelé nincs.

Angyal Endre

Angyal Bandi, vagyishát Endre ez urna lakója.

Porrá vált (porból lett), befejezve tehát.

Senkije sincs, – már régen nincs –, nem lenne-e jobb, ha
elszórják hamvát és a szelekbe pedig.

Volna családja utólag: fű, sár, lomb, kutya lába,
nap, lánykéz, melyben réti virág mosolyog,
s réti virágban meg valahogy benn rejlene ő is,
érezné egyszer női kezek melegét. –

Börtön, jégkuckó ez az urna, aligha nyugodhat:

Angyal Bandi, szegény, árva maradt s didereg.

A VÁROS OLDALÁBAN

Egy ilyen este mondjuk
(csipős-nyers nyári csöndes)
mikor levél csak itt-ott
mikor ritkán remeg csak
mikor beléfogózni
mikor nincs már mi tárgyba
nincs már mi gondolatba
egy ilyen este mondjuk
ült ültél ablakodnál
a város oldalában
néztél a vaksötétbe
s nem tudtál megfogózni
Janus bátyám öcsém te
öt század bércein túl
vadmessze-messze tőlem
egy ilyen este mondjuk
pár ezred bércein túl
mikor levél . . . stb
ül mert hát akkor is lesz
egy költő egy jövődő
ül vaksi ablakánál
a város oldalában
néz-néz a vaksötétbe

és nem tud megfogózni
de emlékezni tud még
s minket öt századévnyi
bérc két szél-távolából
Janus bátyám öcsém te
fázékony árvaságban
irigy nosztalgiával
talán majd összegondol

EMILY

Sivatag vándora,
homok, homok.
Agyában dőzsölő
oázisok.

Előbb nyög és liheg,
később üvölt,
hangja (homok, homok)
mindent betölt.

Aztán forrón beszél,
termékenyen:
oázis kél a tűz-
láng-nyelvhegyen.

De pálmái alá
nem érkezik,
forrásvizéből
nem iszik.

Csak ég, csak ég fehér-
izzás-fokon –
Örvényszél, pernye száll
s homok, homok.

EGRY MŰTERMÉBEN

„Bizony nagyon sokat
nagyon sokat kell elvenni egy képből
hogy ne legyen üres”

– mondta a festő rekedten kicsi
köhögések köhécselések
s apró hamiskodó hunyorgatások
kíséretében s közben százezer
ránc támadt mozdult szűnt meg szögletes
arcán mely ott ingott két csontkemény
vállá fölött valamikor
ezerkilencszáznegyvenhét kora-
nyarán vagy májusban badacsonyi
műtermében ahogy
könnyű papírlapok
sorát átvándoroltatván kezén
rakta ki ámuló szemünk elé
egyre-másra kápráztató csodáit

S a rendíthetetlen néhány vonalból
ránk fújt a nedves szél ránk tündökölt
a fény lent fent oldalvást mindenütt
ránk dőlt a gazdag víz körülfogott
a könnyű táj s elvévén testi súlyunk
vitt ismeretlen boldogság felé

FERENCZY BÉNI: TÉKOZLÓ FIÚ

A bibliai? Hát az is lehet.
A lehajtott fő, hunyt szem, a csukott
száj, az ágyékon két keresztbe tett
tenyér, takarván a gyalázatot,

mely miatt s -ért egyszer föllázadott. . .
Az apa hasztalan igyekezett;
s most a fiú csíráztatott magot,
amely belőle és belé esett.

Indul a két láb, s ékbe fut, s az ék
a két karban kettényílik megint,
és fut tovább a váll-vízszintesig.

S fent a tudós, nagy fej nehézkedik,
már az egész testnél is súlyosabb:
egy-törtség, egy-csőd, egy-tapasztalat.

Velük

ÉTEL AZ IS

Az étel az asszony kezében
meddig ér? Hol kezdődik a
lénye? Étél az is egészben:
falja férj és gyerek foga.

Mesebeli, sose-fogyandó,
s hányféle étvágyra elég!
Finnás, zabás, unott, csapongó
szándékra, dühre eleség.

Mi lettem volna nélküle?
S mi lennék ma, holnap, jövőre,
szájaim egy-igaz tömője?

S mi lettem tőle és vele?
Lám, a nap jócskán nyugovóban,
s még délután fénylik le rólam.

TANÚ

Majd ha dühös hévvel sárral dobni fognak,
vagy ha rokonává tesznek csillagoknak,
ha való léteimből nem marad egy csepp se,
a valóhoz híven ami igaz lenne:
lesz még – ez az álmom –, aki őriz engem
tompaságaimban, fényességeimben,
aki előtt élve mertem fölragyogni,
mertem férfiatlan-gyöngén porba rogyani,
aki tudta, hogy a hömpölygő szavaknak
árjai gyakorta fogynak, elapadnak,
hogy makacs árnyakkal küszködtem naponta,
fölvéve a tollat s egyre sutba dobva,
aki födelet vont fejemre, ha áztam,
burkolt takaróba, melegbe, ha fáztam,
aki látta, hogy az édességes ének
termett ágán milyen keserű növénynek,
aki ezt elmondja, s lesz róla bizonyság:
ne kozmetikázzák arcom, se ne rontsák,
s majd aki ha sírba tér végül utánam,
akkor halok én is csak meg igazában.

ÉBREDÉS

A férfi fölnyitotta szemét, de villanyt gyújtani nem volt ereje.

Az asszony aludt, csöndes, ütemes lélegzéssel.

A férfi számára néhány pillanat alatt reális lehetőséggé vált minden életbefejezés. Az addig elképzelhetetlenek, még a legszörnyűbbek is.

Szaladt volna rémülten a másik ágyhoz, bújt volna az asszony mellé, de a szabályos lélegzés tömör falként húzódott a nő körül, s nem engedte át.

S akkor nemcsak agyában, hanem szívében is megszületett az iszonyat.

EGYIRÁNYÚ

Így –

lassan minden rendeződik
a fióka-szárnyak kinőttek
nagyon is tággá lett világuk
még két kart kell lefejtennem
aztán hegyezhetem fülem:
csak egyirányú lesz kötelmem
nyilván lehet is látni rajtam
szemem fényében a nyugalmat
az elfordult kíváncsiságot
mely kísérné sorsom ha bírná
a legvégső átváltozásig

VACSORA

Ha talán egyedül,
egyedül kell asztalhoz ülnöm egyszer,
ha nélküled –

Számban a jó falat megkeserül.
Tudni igyekszel,
mi történhetett,
mi dobott árnyékot szememre,
arcom minek rándul meg egyre.

Nem szólok, rágok csak, s nyelek,
csak rágok, csak nyelek.

VISSZASZÁMLÁLÁS

Zs.-nak

78. X. 3. Ó, gyermekes gyermektelenség –
alig tucatnyi nap meg éj,
sokezer kétszín monotónia,
színváltó, borzalmas határ,
véggéppen megtapasztalom,
amit agyammal már tudok:
nem tömheti a mindenség se,
nem tömheti be majd az űrt!

79. II. 5. Kiszúrni, kiszakítani
a naptárból azt a napot, ami . . .

hogy az idő megzavarodván
elvétené, mit ír az okmány,

s mert nem is lenne az a nap,
maradna ő, maradna csak!

s a nap helyén húzódná egy
pirostaréjú, csöppnyi heg,

nékem ünnepi kegyhelyem,
hová zarándok-hálámat viszem

79. II. 6. Jól tudtam, tudtam én ezt –
szoktam fotózva nézni
mindhármotokat együtt,
hogyan tudjalak idézni:

de hát milyen idétlen,
sovány, ahány ilyen kép,
már látom: fognom is kell,
mit tartani szeretnék.

S ha csak ritkán s esetleg
s jobbára képzeletben –
hogyan is lennél enyém úgy,
miként eddig szerettem?

s hogy nem leszel: „Ha van: jó,
ha nincs, hát akkor is jó”?
kit napra nap helyett el-
hoz tán egy kacskaringó?

Fekszem. Riadt madárhad
csapkod bennem. Nem alszom.
Próbálom mentetetni
s kibírni majd-kudarcom.

79. II. 8. Csak tegnap lenne legalább,
ezt mondom estelente,
de holnap lesz, és így tovább,
s jön közelebb a messze.
79. II. 10. 3, 2, 1, 0 (nulla) – majd ha
jutok a végső pillanatra:
hogyan állnak majd kint a fák?
ág lesz-e majd az eddig-ág?
szívható-e a levegő?
lesz-e az élet élhető?
79. II. 10. Elágazik, s megy hegyre-völgybe,
kövéredő sötétbe, ködbe,
s lesz út: ki-tudja-hova torkoll –
s lesz ő, kit a messzi letorkol,
s mind ritkábban fog visszaszólni,
kérdéseimre válaszolni,
s végül én is hiába (mint ki
virágát a tengerbe hinti,
s így gyászol, mert azt tudja csak, hogy
szerelme a habokba halt ott)
fürkészem lelkem nyugta végett
a tétovázó messzeséget.

79. II. 14. Aljasodom lassan: a félelem
az érkezőtől elzülleszt egészen,
már olykor azt is... úgy is... azzal is...
hogy a halál... hogy akkor hát..., ha már...
szóval: meg is gyilkolnám érdekemben,
legyek végképp túl azon a napon,
s őrajta is –, Isten bocsássa meg!

79. II. 16. Begyűjtöm a kályhát. Hány óra is van?
Jó meleg legyen, mire hazaér.
Szekrényeiben ruhái, cipői,
holmijai: milyen kedves szoba!
tele vele mindig, ha nincs is itthon,
tele vele –, de ha nem ér haza?
ha már sose lesz itthon mindörökké?
ha szekrénye, ruhái, cipői,
holmijai? ha sompolygó szagok?
ha elözönlük, megszállják, legyőzik
volt birodalmát?

Iszonyú szoba!

79. II. 17. Fejét ha vállamra teszi,
ha szívom haja illatát;

huszonöt szép év illan át,
gyermekségének évei,
kislányságának évei,
nagylányságának évei,
botló, elfele léptei,
nagy ürességek konganak,
ha szívom haja illatát,
elfeketedik a világ,
a delek is boronganak,
az ég aljába hull a nap,
valami bennem megszakad,
s a könnyem befele szakad,
pörzsölve befele szakad. . .

79. II. 18. Kezdődött ez az év halállal,
majd folytatódik fél-halállal,
s mert fél-élettel folytatódik,
nem sír, nem is vigasztalódik.

79. II. 28. Még ez a születésnap is!
Az idő, mindig az idő
és a mögüle áradó
emlék-hadak!

Így az utolsó lesz ez is.

Hó van, kései, és tudom,
csak órákig tartó.

De én
hagyom magam: csapjon be, rajta!
Hitesse el, hogy messze még
a biztosan-rabló tavasz.

Még ez a születésnap is!
Holnapután, igen.

Sötét van,
majdnem-éjjel. Alszik nyugodtan,
ágya körül tigrisek ülnek,
ágya körül bárányok ülnek,
szekrényén bölcs baglyok ügyelnek.
Ebből baj nem lehet.

Ima:

„Aki *van*, s akinek hatalma van,
adja meg (úgysem adja meg),
hogy ne veszítsem el soha.”

Mert hát ki bírhat az idővel?
Ilyen isten van-e?

79. III. 14. Ahogy a szíj a húsba vág,
úgy élte már belém magát,
megszoktam, kell, körébe nőttem:
huszonöt éve az időben.
Huszonöt éve... Kiheverni
lesz-e időm bár harmad-ennyi?

79. III. 18. Ritkúlnak, mert rövidül az idő,
az ismétlődések reményei:
a sajtós például szívem körül,
ha késve jön meg, a pajtáskodó
tréfák, a jó-szót-váró bánatok,
a...s így hát egyre inkább hajlamos
vagyok, hogy búcsúzkodjam, s részletes
leltárral voltjaim közé tegyem
vele-egy dolgaim.

De nem tudom
fölfogni még és mégsem igazán,
mi is folyik, hogy egyszer széttörik
lábam alatt az út s arcom előtt

az idő, széttörik egyáltalán
a valahai rend, s többé soha
össze nem áll, mert váza kiszakad . . .

79. III. 30. Csak megszokás . . . Ha mással így . . .
Igen de az is megszokás,
hogy magamtól ha . . . vagyis a
halálom sem lesz majd nagyobb

79. IV. 8. Fülelem körül sípolni kezd a levegő:
én felülről le lentől meg föl a világ
előbb a fejeket látom aztán a lábakat
fejek lábak fejek lábak fej-láb-ek-ak
megállás nincs lehet hogy túl a földön is
a föld színén túl befelé a földszinig
a másikig s tovább a másfelé-üriig
lehet az is

De voltaképp az óriás
hangfény után mit robbant két ellenkező
irányú mozgás egymás mellett elfutó
egészen mindegy hogy mi lesz a folytatás
nagyon sokáig még vak és süket leszek

79. V. 9. Az egyetlen az egyetlenegy
élet mért csonkul ennyire meg?

Lássam magam csak a fajfenntartás
szolgájának? így lesz megnyugvás?

s ha fölcseperedett az utód
tegye aztán a neki-jót?

s nekem coki legyen bele-
avatkoznom többé ügyeibe?

De akkor a saját szemem-
mel mért néz rám oly melegen?

mért leplezem le egyre-másra
hogy engem idéz a mozdulása?

hogy asztrál-testként közvetlenül
ott lebegek a bőre körül?

s ha őt megsebzik nekem is fáj
s ha engem akkor neki is fáj?

mért kellett össze-vissza kötődnünk
ha majd el kell szigetelődnünk? –

Közhelyek közhelyek kopott
okoskodás por-gondolatok

számomra most leleményes
rabvállatók terror-legények

akik az anatómiát
akik a pszichológiát

gyakorlatukból ismerik
s jól tudják hogy mikor melyik

kínzásmód látszik sikeresnek
tenni a homo sapienset

gyámoltalan ronccsá amely
már mindent helyesel...

79. VI. 10. Hát megtörtént... meg... pár órája... ma..
hogy is volt?... lássuk!... kezdené a toll...
de csak az Arany János-i szavak:
„Nagyon fáj! nem megy!”

SZÁZ ÉVE

Nyögés és
jajgatás
fölsírt egy
újszülött
asszonyok
segéltek
elküldték
a férfit
kopottas
parasztház
kis udvar
állatok
piciny kert
növények
ilyen meg
olyan fák
fölsírt egy
újszülött
száz éve
anyám volt
anyám volt
anyám lett

száz év mesz-
szeségből
áthallik
a sírás
áthallik
a békült
lélegzés
duettje
parasztház
szegény ágy
szegény kis
anyácskám
százéves
helandó
halott
halhatatlan

UNOKÁIM KÖZT

Mindent bele! A földre ülni
a valóból kipenderülni
le- (vagy fel-) szállni közibük
átugrani a küszöbük
egy-az-egyben mint ők arasszal
magasabbnak látni az asztalt
hosszabbnak éjet és napot
bácsiknak holdat és napot
toporzékolni hogyha víz kell
durcáskodni étellel ízzel
mesét majszolni csak mesét
fogni a felnőttek kezét
vérük szívni akik szeretnek
lenni aggálytalan gyerekeknek
hogy magukhoz fogadjanak
cinkosul ki ne adjanak. . .

Hanem a lélekre a testre
rá nőve és nem rája festve
torz ütközők köröskörül

s nagy szándékkal sem sikerül
megtérni a paradicsomba
kapuja végképp beomolva
sose benn többé sose benn

már vér szerinti idegen

TÜNTETŐK

Agitátorok kidolgozott hangsúllyal
nyomatékosított kérések parancs-javaslatok
szó-lobogók lengetése sors-dilemmák
fenyegető emlegetése
szervezés térkép időprogramozás
forgatókönyv zenekarok dudáló gépkocsik
széles és még szélesebb transzparenszek
egyszemélyes táblák hangulatbrigádok
rendfenntartó s közlekedési
közegek
vizsla és szorongó csapatai
nélkül nélkül nélkül –

asszonyok gyöngéd combjai közül
sírással tehetetlenül
szabálytalanul s összevissza
de szüntelen és fogyhatatlan
áradnak a győzelmes-forradalmi
tüntetők

LEGIDŐSEBB NŐVÉREM HALÁLAKOR

Pedig nekem most kéne, s igazán,
ha már ekképp esett,
hogy mehetek egy vértestvér után,
életemnek ezen a szakaszán

kellene a tan, mit meg nem tanult
se felnőtt, se gyerek,
ha ő kinyitna valami kaput,
s elmondaná: mégis van arra út.

Hát ha hamuvá lett is a
test („pur s chomu vogymuk, isa”),
ha az nem tud is jelet adni:

ó, bár a *másik* tudna tudni,
az tudná adni legalább
a remény vigaszát!

KEZDŐDIK

Áttájolás igen s áttájolódás. –
Az élő térképről ha valamely
visszafelé-örökös tűnik el,
s a szokott helyen nem marad fogózás:

ki tudja meddig tart a tétovázás,
lesznek esendők lábunk útjai,
bírnak magunk beigazítani,
s folytatódik a látszat-folytatódás?

Habár a szám nélküli számolás
rendben zajlott, nem számítván e számunk-
ra kiszámíthatatlan fordulatra,

most kezdődik egyfajta rámolás,
kiszórása annak, mit veszni szánunk:
lelkünk-testünk egy-egy csonkolt darabja.

LEHETETLEN

Csak gondolom hogy van család
s érintem a magányt magát

a konyhából valamiféle
zaj szűrődik be némi élet

s itt körbeszálldogál falánk
könyveim agresszív során

polcokon magnón heverőmön
s öröm helyett csak leverődöm

mert nincs család s hogy van család
csak gondolat csaló csalárd

nem is lehet hisz lehetetlen
ahány élő: bevehetetlen

bár kapum szárnyát szétvetem
felvont hidam leengedem

lányaim nem jönnek hiába
s nem várhatok az unokákra

s még az se jön kiról pedig
úgy hittem hogy bennem lakik

bőröm betonfalai közbe
vastagszanak s szorulnak össze

s légszomjam vészesen dagad
a süllyedő égbolt alatt

A másik rejtély

HALOTT LÁNY HAJFÜRTJE

A szeme beleköltözött
a hangja beleköltözött
és keze könnyű érintése –
Függőhíd roskadt tájakon
a csupa-nap-vidékre
ahol ha néha jött is árnyék
csak másik fajta fény volt

Aprócska tárgy

Válik majd termékeny anyává
és fiú- és lány-unokává
és válik nagyszülő-szülővé
kicsi dobozban mindenséggé –

Soha ennél hatalmasabbat!
A gyöngeségét őrizők
őrizkedjenek erejétől!

SZAPPHÓ-TÖREDÉK

....kellek. Tüzesen ragyognak
éhes, áhító szemek, érzem, éhes
hím-dühük hogy dönt le .....
.... a földre.

Kellek én, érzem, fene ingerükre
békehintőnek, nem először érzem,
láttam ős lángjuk lelohadni vérem
lángjai mellett.

Kellek én, érzem, hanem ők is éppúgy
kellenek nékem. Mire jó a mimes
maszka-játék? Jó a parázs-szitásra,
ámde utána

jobb lelöknünk mind a ruhát magunkról,
bőrt a bőr mellé szorosán szorítnunk,
kötni fent és lent .....
testet a testhez.

FEJEM MELLETT

Illeszteni az évszakokba:
a kikeletbe hervadásba
a forróságba dermedésbe
elhelyezni helyet csinálni
ahol odáig sose volt hely
mondjuk fejem mellett fejének
mondjuk a párnán a tükörben

S kiiktatni az évszakokból:
a kikeletből hervadásból
a forróságból dermedésből
elküldeni megmagyarázni
hogy helye nem lesz ezután már
mondjuk fejem mellett fejének
mondjuk a párnán a tükörben

EPIGON-HAMLET

Epigon-Hamlet s képzeletben –
koponyát emelek kezemben

nő-koponyát elvéve sáros
de rajta semmi járulékos

nem meditálok: furcsa módra
mindent tudok felőle róla

rakosgatom rá vissza sorban
ami rég porrá lett a porban

feltámasztom (meg is halattam)
miattam halt éljen miattam

kell hogy hatalmamban hihessek
hogy hatalmából kijöhessek

hogy tudjam nagy időbe rakni
markából magam kiragadni

vétkem nélkül romolni látni
már segítségért se kiáltni

a törvényektől megalázva
berekesztve és meggyalázva

szürkülni a tömegbe veszni
magát végképpen lefejezni

FEKETE FÜZET

Téli fák fekete különös
gyümölcsei lebbenve hulló
gyümölcsök lomha varjak
téli havas-fehér vidék
villogó gyölcsok tág mezői
fekete gyümölcsök

Hanem

a szavak is fekete varjak
még ha nem hangzanak is el
és belepik be véges-végig
be lassan a fehér mezőket
szélverésre se szállanak föl

S terül terül a fekete
terül terül a fekete
a fehérén terül a fekete

Ó hogy minden fekete fekete

*

Hát igen a királylány
hát igen a királylány sutba kényszerült
trónszékről sutba kényszerült

Dobogó lovakon lovagok
nem hódolnak előtte
pengő lantokon lantosok
nem hódolnak előtte
lihegő udvaroncok
tisztelgő sereget
nem hajszolnak elébe

S a régi dicsőséget
azt is ki fogja tudni?
Sutba került a királylány
s a percekből órákat
az órákból napokat
a napokból éveket
vagyishát életet sző
szegény szegény --

*

Kinek játszik a lecsúszott
régi allűrök álarcaiban?
Kevés fillérjét dühvel csörgeti
így sokszorozza
De ha hiszik is:

galamb vállára nem repül már
kezére pille nem repül már
legföljebb irgalmas kutya nyalintja

*

Csak hártya-jég volt s beszakadt
Bukdácsol zajló áradat
és ez már végképp így marad

Ölthetnek díszruhát a fák
kémény lengethet pántlikát
pázsit kínálhatja magát:

a helyszín átváltott oda
hol fényév az idő sora
s a térmérték: galaktika

*

Fázósan megy s üres tenyérrel
és még így lesz sokáig
Napra bőségre mikor ér el
s új fészke az a másik
mikor várja szegett kenyérrel?

*

Szünt csillag fénye forrásától
önállósult fény ezredévekig
fölfogható

A szem harmóniát
gondol pedig gyökértelenség:
szirmot sodor a szél s egyszer leejti
egyszer leejti

*

Csukott ajtó mögött
tagolatlan beszéd
nemcsak a hangsúly esik le a hang is
hulló kézlegyintés hallatszik át

*

Napnyugtának tavasznak levegőnek
természeti s gépi zajoknak
szagoknak illatoknak
és az időnek az időnek
kettő vagy egy
oly egyremegy

*

Tartásáról szemérlől látható
hogy ünnepi dolgokból érkezett

*

Megjelölve: örökre tudni fogják
hogy iszonyút cselekedett

Fölldozni csak áldozata bírná
de az
pokolra vettetett

*

Mert emeltetése szükségszerű volt
aláhullása is szükségszerű

VESSZŐFUTÁS

Az út kiszállt
a talp alól

A láb szokott ütemben
jár tovább
de nem tud távolodni
de nem tud közeledni

Mégis:
vesszőfutás a sorsa
virágok közt vesszőfutás
Véresek a virágok
és nem unják

Mégis:
bizonytalan előjelű
sóhajtások suhannak

FÖLFEDEZŐ

Ismerős de honnan melyik
világból: ebből-e vagy egy
másikból öt tíz tízezer
emberöltővel ezelőttről?
ni! ahogyan haját veti
állát keze fejére rakja
járdal függöny-ködök mögött
fátyol-függöny-ködök mögött
tompított formák és színek
és mozdulások elevenje
a saját maga múltja lett
saját anyja ükanyja őse
valami régít igazol
bizonytal nincs is jelene
Boldog lehet a nyugtalan
végigcserkészte tájait
kívül de legfőként belül
s természeti kincseiket
örömmel észlelték nyomán
a tájak eddig ostoba
közömbösséggel aluvók

boldog lehet a nyugtalan
hogy magának és hogy neki
új kincsesbányákat nyitott

TISZTA SZEMMEL

A tiszta szem a szem dolgát helyesen látja el.
A tiszta szem helyesen közvetít: keskenynek mutatja
például a keskeny árkot, tehát ugrásra bátorít,
szélesnek a széleset, tehát meggondolásra készítet.
Helyesen közvetít, s az ember helyesen jár, kél, szól, ítél,
tud egyre többet helyesen.

A tiszta szem mégis szegény szegénység.
Nekem olyan szem kell, mi hamisít is,
úgy hamisít, ahogy gazdája szereti,
gazdája érdeke szerint, esetleg tudta nélkül,
és megszüli az angyalok seregét vagy csak csapatát,
az igazi angyalokét, még hogyha szárnyakkal nem is,
de a szépség minden kincsével, a nem-bírható
szépség egészével meg részleteivel,
és megszüli az ördögök seregét vagy csak csapatát,
a semmi-sem-olyan-mint-lennie-kellene
iszonyú figuráit,

keskeny és széles árkok által egyaránt lábam töreti,
megszégyení hétszer, sőt hetvenhétszer is.

(Dicsértessék, áldassék hetvenhétszer is.)

Jaj, hogy egy embert embernek látok megint!

HA ELHISZI

A szokott ív lassan kibomlik
ez hasonlat tehát az élet
s kicsi nagy göcsörtös sima
s mert él: dicsér is vádol is
s nem lesz mentség valamikor
nem lesz mentség valamire
Bolond aki Lesbia Léda
Júlia csúcsaira tör
ha Lesbia Júlia Léda
levegőjét fulladva szívja
De csak vívjon bohóc-ügyével
kanyarítson fessen doboljon
(a katona-temető-sorsok
ríkatón uniformizáltak)
szédítse lelkesen magát
szegény szegény szegény szegény
ha elhiszi megmenekül tán

HAJÓTÖRÉS UTÁN

A roncsok közt még egymásra meredtek

Majd csak a héthatárnyi síkság
majd a héthatárnyi üresség
majd csak a vízalatti éj
majd csak a héthatárnyi éj

S a megtépett erőből nem futotta
többé a másik arcát sem idézni

HA MÁR

Nagy aranyrögök nem lévén elbírhatók
a gyöngé kezűnek lágy derekúnak
kap vala folyton apró morzsalékokat
bár cselekedni vélük is tanácstalan
Hát a gazdag unogatja elunja
lassan talán végképpen meg is dühödik
parancsot ad magának hogy elég legyen
s napjával fényével fordulgat másfelé
Amaz borul hát hűvösségbe árnyékba
a morzsákat meg csak szorítja tenyere
még azt se tudja hogy ki kéne nyitnia
legalább némi csillogás legyen ha már
élete dilúviuma elérkezett

HANEM MAJD EGYSZER

A hétfők, keddek, szerdák ésatöbbi,
vagyis hát valamennyi nap
koptat, farag, átszab kicsit
rajta és róla.

De ő alva jár,
csak néha pillant föl pár pillanatra,
s nem észleli a változást.
Hanem majd egyszer, hogyha régi
ismerős jön, s megkérdezi:
„Mi történt?” – s néz riadva rá,
s ő újra tükröt fog kezébe . . .

Menekülni lesz kénytelen
valakihez, kinél, mivel
nem maradt: épen ottmaradt,
s könyörögni lesz kénytelen,
hogy egyszer még, egyetlenegyszer
láthassa fényben, gazdagon
és diadalmasan magát.

HELYZETRAJZ

Megcsúfolta – mi is? a vére?
az értelme? emléknek lenni illő
de makacsul élőt játszani vágyó
múltja?

Nem akarta megérteni
sőt látni sem hogy teste engedelmes
ütemben romlott a közös
törvények munkája szerint
s hogy bizonyos nagyon kívánt szemek
nem fogadják be többé mégpedig
ritkán ellenségeskedésből
inkább természetes reakcióként

Így aztán folytonos hadakozása
szándéka ellenére csak növelte
reménytelenségét és szégyenét...

KÉT NYOM

Nyomozókutya két nyomot szagolna

Az egyikkel a sötétségbe jutna
a másikkal veszetten nyálafolyva
csak szűkölne és körbe-körbefutna

A MÁSIK REJTÉLY

Vihar még mindig vad zenebona
ugyanolyan türelmetlen kalandok
Hát ezt se sikerül megfejtennem?
Áll lassacskán a halál oldalához
áll lassacskán és növekszik vele
Unt játékok az út szélén s az úton
leleplezve kifordított belekkel
vetített színvarázssal is fakók
csodálkoztatnak hogy miért csodáltam
De ez a halál mellé párnak áll
de ez lassacskán növekszik vele
bíbora mélyül és sugarasul
tetőtől talpig sebes tőle testem
s a testnél fontosabb: a lelkem is
furcsa sebek: néhányból méz csorog
néhány mintha anyám kezenyoma
angyalhaj könnyű érintése lenne
de iszonyat termő-fészke a legtöbb
körülkeríthetetlen fájdalom
végtelenből és végtelenbe árad

Hát ezt se sikerül megfejtenem
bogoztam bár eszmélkedésem óta
s ím kővé váltak rajta a csomók
és mintha nem csináltam volna semmit
(Nő asszony lány szerelem szerelem!)

NEM BÍRTA EL

Háttér s szemek figyelme nélkül
hatásos-e a mozdulat?
Levegő s fül figyelme nélkül
a hang is hangtalan marad.

Beéli életét az űrbe,
kezdődik, s volt-nincs: vége lesz.
Nyoma? Még emlékké se hűlve. –
Kívülről űrben, bent üres.

Pedig én őszintén akartam,
megpróbáltam: néztem, leírtam,
hogy ha már lett, akkor legyen.

Nem bírta el szavam s szemem:
krajcáros őreként magának
futott árnyak hadába árnyak.

NYUGODJÉK

Tartom pedig süllyedve meddig?
kinek jó? talán sínyli ő is?
erőltetve magát zihál már?
nehéz a lég a tüdejének
szeme a naptól menekülne
kényszerítem a gyöngye nyelvet
terhére van szintén kinek jó?
a súlyos szókat is csicsergi
röptet gáttalan pacsirtákat
daloltatja és megelégszik
pacsirta-szó-súlyú cselekvés
táncparkettjén libeg cicázik
irtózik a rögös talajtól
éhes téli varjú-sirámtól
csikasz riadalmak jegétől
taroló tornádó-dühöktől
miért buzgok klímája lennem?
vándormadárnak is kevés ő
hogyan menne jönne jönne

nyugodjék pocsolói öblén

PRÓBÁLKOZÁS

Hát így van c'est la vie hosszú egy nap nagyon
elmélkedem sötétség lecsuktam villanyom

reggel ez és ez történt délelőtt s délben ez
majd délután majd este szokott vagy érdekes

gond öröm munka tengés én más család barát
szomszéd hivatal élet alig győzöm sorát

kiürülök megtölök feszülök lankadok
a végén ahogy éppen vagyok hát úgy vagyok

s akkor ólálkodó kép vág villogón belém
helyezni próbálom a régi rendbe én

a régi rend? miféle? visszafelé folyó
folyó? kerülhet egybe elárult s áruló?

a régi rend? szünetlen romlás verettetés
kevéske bátorságra tömérdek rettegés

helyezni próbálom de azt is vajon minek?
s a kép is? visszajött ám aligha éri meg

huss! – engedem a holtat temesse holt: szabály
(fáj mégis hogy többé a fájnivaló se fáj)

VÉGLEGES

Meglett immár az arc amely
a napos tájakról kilépőt
a végső éjek éjeig
kíséri s míg az odaút
kristályfényébe egyre több
koromszemecske hulldogál
vigasztalja hogy máshogy is volt
dühíti hogy mért nem maradt úgy
szomorítja hogy soha többé
meglett immár végképp az arc
a szép portyákban legutolsó
meglett nem-változtatható
már senkihez se tartozik
próbálnák darabos kezek
próbálnák kölnis piperézők
próbálná volt gazdája bár
csillaghullás vagy tűzeső
se morcosabb se nyájasabb
se zúzottabb se győztesebb
se foltosabb se ragyogóbb
se közelebb se távolibb

meglett immár s nyilvánvaló
hogy a virágzó szédülések
tanúiból a számvető szem
héja alá mi bújik el
a legutolsó szemhunyáskor

UTÁNA

A szem is a haj is a váll is
a kéz is a száj is az áll is
a beszéd is meg a hang is
s ha rajta csönd borong is

az enyém az enyém az enyém

az övé meg ő meg azoktól
üresen üres álca barangol
nincs semmije ő maga sincsen

segítse szegényt az Isten

Szél ellen

VIGALOM '78

Lázár Ervinnek

Vérük hogy túl-túl fölszaladt,
a csaj s krapek
nyugodtan ülve nem maradt:
táncolni ment
odább, ahol cement-
négyszög terült a láb alatt.

A többiek közé beállt
a csaj s krapek,
s elkezdte, (vagy mit is csinált):
ütemre rin-
gott hajló csípein,
s kicsinyt előre-hátra járt.

Egymásra nem nézett nagyon
a csaj s krapek,
nem is dumáltak – mondhatom.
Dolgos szerény
volt mindkét szende lény,
hajtotta őket buzgalom.

Tombolt a villamos zene,
a csaj s krapek
bizony nem állott ellene:
lojálisan
s illőn, szabályosan
el-eltombolgatott vele.

Aztán szünet lett, majd megint
a csaj s krapek
folytatta tisztesség szerint,
s folytatja még,
míg vére lánggal ég:
hol hátra, hol előre ring.

TANKÖNYVÍRÓ

Vizsgáztat, s oly könnyen „kirúg”:
a remény láza rázza,
talán talál egy lányt, fiút,
ki könyvét néki is megmagyarázza.

KETTŐS PORTRÉ

„. . . tudja csalogatták nagyon sokat
de ő nem a főnöke sem
nem dicsekvésből de mióta csak
mert az én lányom amit egyszer ő
pénzt is kapott meg üdülést
angolra jár a TIT-be csoda hogy
és tudja vőlegénye a Jenő
a minisztériumban igazán
finom ember kocsija telke is
mondtam neki de hát milyen a nép
meg az uramnak is ne szólj bele
hogy hát a főnökével na igen
eszi őket a kórság ott egye
ki tehet róla hogy a Szél Gizi
legjobb ha a Szélné ő hergeli
azt a pupák urát de én megyek
ide a szülészetire szegény
lányom kivizsgálják viszek neki
imádja néhány krémest franciát. . .”

GYERMEKMONDÓKA

Ez elment vadászni
(mindig csak vadászott)
ez gyorsan meglőtte
(jól célzott meglőtte)
ez meg hazavitte
(ő mindent hazavitt)
ez meg megsütötte
(saját pecsenyének)
ez aztán megette
(meg ám az utolsó
morzsáig megette)

s ennek a picinynek
(nagyon sok picinynek)
nem maradt semmi se

Kerekecske dombocska
kerekecske dombocska
ahol nagy a kerekecske
ahol nagy a dombocska
oda szalad a nyulacska

ÜDÜLŐHELY

Röhög a polgár sok házzal odább,
beszutykolja a tiszta éjszakát,
nem érdekli, ki alszik, ki mereng,
azt élvezi, hogy hasa belereng;
üdül, üdül, hát így kell, így szokás,
– és egyenlően le van tojva más.

MAI LA FONTAINE

Századunk diktátorainak

Az oroszlán – mert az oroszlánságok
sorra dőltek meg –, hogy védje uralmát,
úgy határozott, demokratizálja
abszolutisztikus hatalmát.

Nem parancsolni: megbeszélni,
meghányni-vetni, megvitatni, –
érvekkkel fog alattvalóinak
helyes utat mutatni.

S történt egyszer, hogy híre járt:
a szamár olyasmit iázott,
hogy az udvar s állítólag maga
az oroszlán is egy s másban hibázott.

Hívatták őkelmét legott,
s az udvar népe összegyűlt:
farkas, róka, sakál, hiéna,
s persze a nagyúr is közéjük ült,
s jóságos arccal várták a szegény
tévelygőt; az jött is lógó fülekkel.

„Hibáztunk, sőt én is hibáztam:
ilyesmit mondogatsz; jól van, de hidd el
– kezdte a fő-fő –, helytelen
a kérdéshez viszonyulásod.
Hanem tárgyaljuk meg! Szabad legyen
a felvetés: ellenséges hatások,
és nem a jószándék beszélt belőled.
Képzetlen vagy, s... különben is
furcsákat hallottam felőled.”

És fejtegette szeliden,
hogyan így meg úgy, és egyet-egyet
morrant, mintegy véletlenül.
Aztán az udvar népe: „Tetted
– szólt a farkas – anarchikus!”
Szólt, s mellékesen vicсорított.
Majd a többi vádolt, tanított.
S a végén melankolikus
hangon megint az úr: „Nos hát, felelj,
vitatkozzál, cáfolj!” – és önfeledt
ásítással kinyújtogatta
két mellső lábát s rajt a körmöket.
S az udvarnép vele. Szegény füles meg

izzadt és fázott, majd kinyögte halkán:
„Vitatkozom? Minek? Vétkes vagyok,
minden szótok cáfolhatatlan.”

Az oroszán ekkor: „Lám, így helyes,
hogy szabad eszmecserében beláttad
botlásodat”. S hozzá: „Élj boldogul,
eredj, és eztán tartsd a szádat!”

Tanulság? – Nincs ebben tanulság.
Vagy tán ha volna:
kiket illet, soha meg nem tanulják.

A túli Nap felé

INNÉT

Innét egy fekete vonal
innét tagolatlan homály
innét öblös lakatlan úr
innét millió év elé
innét millió év mögé
kötődő rokon állapot
innét úgy úrság hogy vele
erőtlen erőszak parancs
innét hatalmas oktatás
játsszin fejem fölé növő
amit tudom hogy hasztalan
próbálok meghallgatni és
meg is fogadni hasztalan
és ami oly átlátható
s oly szásrétűen komplikált
hogy mindenképp reménytelen
hogy érteni reménytelen

A TÚLI NAP FELÉ

A csonkasághoz új s új csonkulás:
így lesz egész az egész.
Köszönni való a próbáltatás,
a megveretés.

A fészken ütött rések köszönni valók,
a végig-seb test meg a
végig-seb élet: a rossz s a jó
váltakozó mártíriuma.

Így nő hosszú, fehér
szakáll (a bölcsesség lobogója) az állon,
s lengése elér
mindenüvé a világon.

Még bőgök, lázadozom,
morog bennem a bamba
ösztön: szeretne nagyon
heverni nyúlós nyugalomba.

De az elme mosolyt nevel:
szép sorsomat
építi minden kéz, amely
törvényszerűen fosztogat.

S mire majd nem leszek
fosztható tovább,
s megállnak a kezek,
s kerek lesz a világ:

tán új dolgokat is tudok még,
s pár hírt is hozhatok
onnét, ahonnét
már látni a túli Napot.

LEVEGŐIM

Meleg volt biztonság volt béke volt
gazdag voltam mikor még ők is éltek
bár nem tudtam mert a közhely szerint
olyanok voltak mint a levegő
mit akkor értékelünk csak ha nincs
Én levegőim kik maradtatok?
kikhez fussak leborulni elébük
köszönni megköszönni a nem is
tudott de biztos köszönni valót?
Azoknak is kik ádáz csalmatok
keserű levét csorgatják a számba
de mégis vannak élnek életem
szűkült teljességéhez tartozók

Holnap honnét süvít be új hideg
ki veszte vág új rést bástyáimon?
Hogy el ne késsek örvendezni még
jó lenne látnom a jövő jövőt
ne gyarapodjanak oly rémesen
pótolhatatlan mulasztásaim

ÚJRAKEZDTE

Majdnem végzett a test de újrazedzte
S a lélek? Nem pofozta észre ez se

Legömbölyödtek és kifényesedtek
minden dolgok s a kezemből kiestek

Voltam már köztük – tárgyak vagy személyek –
mint amikhez s -től fonalak nem érnek

voltam már köztük mint amik ha végképp
nem lennének egyforma kedvvel élnék

Megtudtam mily irtózatós találmány
a négy évszak s egy kő egy kőfal árnyán

egy régi fénykép három lányom egykor
orcáikon a tündöklő gyerekkor

megtudtam s értelmetlen volt a lecke:
majdnem végzett a test de újrazedzte

VISSZAJÁRÓK

Fölkapja elviszi a szél valamerre
hegyek mezők erdők kicsi nagy városok
tengerek borzolódó vagy sima terepe fölé
aztán lehullanak ó szinte sose holtan
s új szélre ellenszélre várnak esetleg évtizedekig
fölkapja elhozza a szél visszahozza
hegyek mezők erdők kicsi nagy városok
tengerek borzolódó vagy sima terepéről
elhozza őket leteszi székedre asztalodra
ágyadra oly közel hozzád hogy beleérnek
belelőgnak melledbe is fölismerik
régi helyük megélnékülnek elemükben
s hasonlítani kezdenek idézni
siratni kezdenek temetni szemrehányni
kíméletlen látogatók mégis öröm
minden szavuk és minden apró mozdulásuk
otthon-szag dől belőlük és kerek lesz
telisteli lesz tőlük újra a világ

EXODUS

Most kezdődik az elhitt ámitások görögtüzes kora
Megérik egyre-másra a kábító gyümölcs amit gazdái belém
    adagolnak
Köttetik láthatatlan nem-is-tudott szövetség érdekemben és
    érdekeimért
Bimbóban a virágok melyekkel majd a tompa fekete falakat
    utat eget díszítik
Tudom és hagyom is szoktatom rá szemem szám arcom
    mindegész testem jól szervezett mozgás-rendjét és
    mozgás-rendszerét
Hogy el ne áruljam magam s el ne pirítsam orcájukat kik
    nékem jót akarnak
S velük együtt csináljam sőt lelkesen ha kell (ó legáldottabb
    dramaturgia!) a folyamatos katarzis játékait
Melyektől végre végleges megtisztulással s vissza-nem-eshetően
    múlok ki a lassan belémunók közül
Hogy újult szívvel fordulhassanak a nyomomba lépők felé
S némi változtatással s ezért friss kedvvel is kezdjék azoknál
    és azokkal ugyanazt amit velem meg nálam befejeztek

AZT HISZEM

Illetlen sőt pimasz
dolognak vélhető
hogy még mindig nagyon
belébeszélek az
élők ügyeibe:
a folytatásokat
nyilván aligha kell
éreznem bőrömön:
más számlájára hát
de nem fölösleges
tán mégsem: ily közel
a másik parthoz át-
hallik pár tiszta szó
az élők érdekét
szolgálom azt hiszem
ha tolmácsuk vagyok:
onnét világosabb
a kép az út a cél
világosabbak a
csődök diadalok
jó tanulságai

IRIGYEN

Számomra ismeretlen s az is maradó
tájak meg évek eljövendő urai
s eljövendő világok otthonos-vagány
kalandozói szemetekben furcsa fény
az enyémmel végképp nem rokonítható
együgyű kisfiúk s kislányok ostobák
mily őszintén irigy vagyok s tanácstalan:
hogyan pótolhatnám sosem pótolhatom
a majd ti-látta éveket meg tájakat
ó gazdagabbak többek nálam százszor is!

ŐK VOLTAK JÓK

Mégis: akik sose láttak, s látva kutyába se vettek,
mégis: a százezrek, mégis: a százmilliók,
ők voltak jók hozzám mindig, s máig is ők jók,
kik sohasem bánták: élek-e vagy halok-e.
Ám az a tíz-húsz, kit pártomra adott vala sorsom,
óvatlan rám jött, s gúzsba kötött ügyesen.
Most hogy menni, vagyis készülni parancs kötelez már,
folyton mélyebben vág a husomba a gúzs,
napról-napra nagyobb fájás mozdulnom, ahogy kell
tennem, amit szoktak tenni az útra kelők.

MI VOLT E TEST

Én tudom, igen, a legpontosabban,
a legmélyebben, legtöbb oldaláról,
az árnyalatok százezer fokán,
én tudom, igen, hogy mi volt e test,
milyen egyetlen, ismétlődhetetlen,
milyen párját-nem-lelhető csoda
az összejtől a végképp bonyolult
organizmusig, én tudom csupán.

Hát gyászolom magam előre, jobban,
mint teheti majd a legközelebbi
bőrömön kívüli másik, a szintén
pótolhatatlan, akit éppenúgy
képtelen lesz akárki elsiratni
őszintébb fájdalommal önmagánál.

ÖNVÉDELEM

Most már nem babra megy a játék
nem szenvelgésre
nem romantikára

valóban el is esnek
valóban körülöttem
mind több testőröm is már
mind több egy-vérem is már
valóban rossz szaguk lesz
valóban múlt időbe
kerülnek pont utánra

valóban rövidítem
gyászaim szelidítem
alig veszem magamra
nőnének százölesre
válnának ordasokká
ezermázsányi súllyá

rászorulok valóban
valóban a keserves
a szégyellnivaló az
embertelen (gyökérig
emberi) a valóban
jogos önvédelemre

MONDJA-E?

Mondja-e az Úr vagy az úr (kis „ú”-val)
a belső úr ha elvégeztetett:
„Jól vagyok jó és hű szolgám . . .” vagyis
a bibliai summázást amelynél
biblia nélkül sincsen fontosabb?
Írom a följegyzéseket iratlan
ha be kell számolnom majd hangosan
vagy csak úgy hangtalan (mivel magamnak)
ne felejtsek ki semmit (érdemet!)
Rakatik pedig mind a többihez
rakatik pedig . . . És a jutalom?
Mit bánom én csak hangozzék a szó
csak hangozhasson kívül vagy belül
eföldi dolgaim megnyugtató
igazolásként hogy: „Jól vagyok . . .”
s hozzá az engedély: bemehetek
U(u)ramnak örömébe
Hogy mi lesz
utána az kevésbé érdekel

ÖREGEK

Hószakállúak, jóságos szeműek,
kicsi koromtól nagyapák,
kikben – úgy hittem – bölcsesség tanyázik
és minden bűbájt értenek,
hószakállúak, s kiknek nincs szakálluk,
őszfürtűek vagy kopaszok,
már azt is látom, mikor elmerengnek
a játszótéri padokon,
azt is tudom már (őszfürtű ugyancsak),
hogy nem a derű tündököl
arcukról, nem a békesség szemükből,
hogy a csonttalanná gyötört
test szégyene ad hírt gyáván magáról,
s azt is tudom: akad ma is
oktondi kisfiú, ki rám tekint úgy,
mint egykor rájuk én.

NŐ, FOGY

Az árnyék-e nagyobb rajtam, a fény-e?
Napból jövök, s megyek, mint más, az éjbe.

S az árnyékos fél nő, míg fogy a másik,
és lassan-lassan teljesen levásik,

hogy mire majd az út végére érek,
nyoma se marad rajtam már a fénynek.

Most mint vagyok, ki tudja? Ha tükörbe
nézek, nem látszik rajtam semmi görbe,

csak ha magamba, szemem akkor ér be
folyton vigasztalanabb feketébe.

KÍVÜL, BELÜL

A szigorú
késéles szem –

Dehát

mélyeiben
a félelmek nyomát:
a szomszéd erős gyerekétől
valami iskolai véstől
az első családi haláltól
szerelemtől valami mástól

Nagy réteken
lót-fut belül
hűvös gyepen
pihenni dűl

Számlálatnak
lépései

Végül lehúzzák a redőnyt
s elmúlnak jelenései

KÖNYÖRGÉS

Sem a test sem a lélek
irgalmas ég!
sem az idő s a körülmények
irgalmas ég!
az ágbogazódó család
irgalmas ég!
fejemre növvő unokák
irgalmas ég!
józanok nagyon okosak
irgalmas ég!
művirágú virágosak
irgalmas ég!
sem a sunyik hazudozók
irgalmas ég!
hullatermő világbozót
irgalmas ég!
combjait záró szerelem
irgalmas ég!
nem-tudom-minek-életem
irgalmas ég!
ne pucérítsa le szemem
irgalmas ég!

hagyja még szép-látni szemem
irgalmas ég!
ó jaj
irgalmas ég!

KÓRHÁZ

Üres kórházi ágy a közeli látogatónak.

Vetetlenül, görbe paplannal, nyúzott párnával,
gyötrött lepedővel.

Jajveszékel a paplan, siránkozik a lepedő, üvölt a párna.

A látogató fejében, mellüregében termes-vak visszhangok
riadnak.

Úrt szakaszt az üres ágy. Magánál ezerszer nagyobbat.
Öblöset, feneketlent.

S a látogató beléhull, még mielőtt megtudná, mi is
történt.

KÓRHÁZI HALÁL

„A nyolcasban a bácsi exitált. . .”

Nem volt mindig a nyolcasban a bácsi,
sőt csak néhány hete volt ott a bácsi,
a bácsi azelőtt még otthon élt.
Hát persze támadtak (tán sokszor is)
gondolatai, hogy előbb-utóbb. . .
de sokkal szebbnek képzelte a bácsi,
hogy majd a feleség, az unokák,
a vő s a lány, meg hogy halálos ágyán,
hogy. . .

S lám, négy fal, néhány bútordarab,
vaságy, asztal, három szék, vaslemez
éjjeli szekrény, mind fehér, kopott
s kemény és zörgő, pisla lámpafény
és éjszaka és senki, csak maga,
és a nővér is csak utána ment be,
s tett ezt-azt, hogy hát mégis a tetem. . .

KÜLÖNBEN

Üvegtükör helyett más szeme-tükre

Fülbéli lódobogások helyett
fülön kívüli kacagás

Komoly nagy salabakterek helyett
tündérmeséskönyv
eltévesztett bédekkerek

„Hm hm” „Igen”
„Hát így van” „Nincs segítség”
„Ilyen az élet” „Meg kell halni”
helyett

„Húha” „Csodálatos”
„Nincs szebb mint...”
és
„Sose halunk meg!”

Különben hogy lehet kibírni?

LEGALÁBB OTT

Bőrön belülrre nem kerülnek
így hát az élők kint maradnak
s a kint maradó ha ölel vagy
ha épp az antipóduson jár
magányt nem oldhat így sem úgy sem
Nézem csalóim megcsalódva
szemükben a leleplezésnek
üressége és riadalma
s hangtalanul mozog a szájuk
„Tudtam”, „Tudtam” – mondják esetleg
vagy „Jaj”, „Jaj” vagy „Veled vagyunk”
Tört legyintés tekintetemben:
hát most kezdjem a szemrehányást?
A magán-sír megadatik
legalább ott bizonyosul majd
végleges dokumentumokban
a bújócskát játszó igazság
mert vízzel földdel kukacokkal
társalkodik komáz a test
a léleknek meg nyoma sincsen

A LÉLEK FÁRADSÁGAI

Hátrál a test lesz impotenssé
(magát kasztrálja rossz hitében)
s kénytelenül a képzeletre
idézni régi hősködését
építeni az eljövendőt
miközben keze-lába alszik
végez buzgólkodást viharzót
ismétel vagy szerkeszt leendőt
csinálja ötvös szorgalommal
és többször és váltig s nem unva
s ül rája fáradtság hatalmas
soha ily kipihenhetetlen
s miközben keze-lába alszik
keze-lába agyontörődik
agyontörődik minden íze
holott csak fekszik mozdulatlan

MÉG EGY

Még egy sor téгла még egy
zár vaskos ajtó még egy
sűrű eszmei sáncok
pénz rang hívek barátok
testőrök jobbra balra
éj s nap készek parancsra
gyulladt hús lobogása
szolid családi bástya

aztán akár a semmi
mindent lerakva menni
magunk is elveszejtve
hogy már vesztes se lenne

a mozgó áll megállott
hozhatják a virágot

GYÓGYULÁS

Nyálamnak újra íze lett,
ágyékom újra érzem,
közömbösségem elszelelt,
s föléledt rettegésem.

GYANAKSZOM

A legkevesebb hogy ma már
gyanakszom: egy-egy zavara
a testnek nem a főágból szakadt
kis-nagy kitérő csak hanem
talán a végső útszakasz
mely nyílegyenesen szalad
ama gödörbe

GYÁSZ

Az ember próbálgatja innen onnan
hisz ilyen hal meg többnyire ilyen ki
sok volt s pótolhatatlan valakiknek
de épp ezért minek kezdeni újból
s hány ezredikszer?

Inkább csak legyintsünk
inkább csak bölintsünk rá: „Úgy van úgy van
értjük nem lep meg nem is lázadunk”
Minek mindig fölzaklatni a lelket
a semmiképp-sem-új botrány nevében?
Végül is zárt a kör s lemez csupán
a sose-voltnak hitt búcsú-jajongás
pár sallanggal megegyéniesítve

Az ember próbálgatja a menekvő
ész tömegestül hajtja föl a józan
érveket mellé fekszenek az ágyba
leülnek asztalához körbefogják
ki sem lát közülük s már azt hiszi

sikerült meggyőzetnie mehet
tovább nyugodtan s akkor egycsapásra
ráomlik minden s fölbuggyan keserves
forrásként zokogása mintha rémes
álomból gyermek sírna fölriadva . . .

BETELIK

Szépen betelik a világ minden helye:
munkában utcán ágyban kocsmasztal
mellett ellen-szószékeken közös felvonuláson
rozoga padon öregekkel nyárdéli víz-
parton homokban idegen városok utcáin
idegen tájak négyszögeit cserélgető
vonatokon apa- nagyapa-helyzetekben
sőt -pózokban mindenütt mindenütt
Szépen betelik a világ minden helye
ahol én voltam egyszer általvétetik
valamennyi szerepköröm hát mindinkább nyugodt
s derús vagyok forog a verkli nélkülem
jövetellel nagyobb úrt tömtem be mint
amikorát távozásommal itt hagyok

GONOSZKODIK A TEST

Gonoszkodik a vén test: handabandáival
szemem fülem figyelmét magára kanyarítja

óránként és naponként tesz fel kérdéseket
az okot és a célt és az értelmet kutatja

gonoszkodik a vén test: pórázra vett kutyák
falkáját hajkurássza gondolataim körbe

növök egy-lényegessé ki tengely és közép
és csúc s és mag s egyéb mást bagatellizálok

négymilliárddal együtt rám is kiosztatott
e szörnyű csoda-század szégyene dicsősége

egyetlen rögdarabról se mondhatok le még
élek: birtokolnom kell az egész világot

egyetlen rögdarabról se mondhatok le még
élek: mind a világért rajtam a felelősség

mi történik a földben a vizek mélyein
a föld alatt s mi az elérhető egekben

erősen érdekeljen és szóljak is bele
(cipőm ruhám ügyébe legbenső dolgaimba)

gonoszkodik a vén test: nyugös kényes hiú
szeretne bőröm börtön-falaiba bezárni

de régi jó szokása szerint nem tűri a
lélek s nagy mozdulással ki-kivág tömlőcéből

AZ UTOLSÓ ÍTÉLETKOR

Az utolsó ítéletkor valahogyan
megoldom hogy ne legyek más mint bárki más
az utolsó ítéletkor valahogyan
– ámbár ki tudja milyen testbe öltözünk –
megoldom hogy többé ne legyek kevesebb
szerzek egy jobb alsókart félkart valahol
s ha felharsannak az angyali trombiták
kipattanok síromból és fürgén megyek
ahova kell és összekulcsolom kezem
tüntetően a mellemen és hangosan
imádkozom hogy nézzenek rám s lássanak
s forduljanak is el mert semmi különös
nincs rajtam (végre nem lesz semmi különös)
forduljanak el sokat néztek azelőtt
persze nem épp ők de hát az már egyremegy
sokat néztek buta fölénnyel a maguk
képére és hasonlatosságára lett
világban félszegen-sután bukdácsolót

KANYAR

Akit egyszer készen kaptam
kibe később kapaszkodtam
aki volt számomra szentség
s mindenem túl bástya mentség

akit aztán félretettem
– tettem? tétlen elvesztettem
s már csupán kicsit hiányzott
ha az élet elcsigázott:

most a régi minta mentén
újra kezdem szabni szintén
szabni ismét létrehozni
nagyhatalmúvá fokozni

„Én Istenem jó Istenem”
motyogom ha párnán fejem
ha álomba (örökösbe?)
hullok egy-egy rideg este

ha a szokvány földi fegyver
nem használ ártóim ellen
– S majdnem azt a békét érzem
ami hajdan volt a részem

ISTEN PÓLYÁSA

A hit kevés hogy atya... hogy teremtő...
hogy gondviselő... hogy kik szeretik
azoknak minden a javukra... hogy
így aztán rendben a világ...

Sivár

idény kezdődött számomra naponta
akadnak ferde dolgaim bogos
botrányaim (nincs ez másként azoknál
akik kifele mennek s mindenük
mozdulna még a régi rend szerint
de fuccs a régi rend) nekem tehát
afféle dajka kell vagy kellene
aki nem úgy őríz csak általában
s vár hogy hozzáfussak hogy kérni menjek
esetleg bármikor vagy épp szabályos
fogadóóráján

nekem bizony

olyasvalaki lenne jó aki
tolakvó gondossággal vesz körül
főállnom is segít leülnöm is

tud írt gyomorégésre szívnyomásra
itt-ott zavargó agyérszűkületre
érelgős rokkant lelkipurdalásra
s még rossz szagom is ellegyezgeti

Mert az atya gondviselő teremő
csak akkor kell ha nem is kell nagyon
ha oltáron könyvben is elegendő
vagy szájon (a teljesség kedviért)

Sivár idénybe léptem én bele
szükségem többre van hiszen az Isten
pólyásaként mindenha rá vagyok már
utalva

Hát jöjjön ha azt akarja
hogy föl ne mondjam a barátkozást
s vállalva a kitett gyerek bitang
sorsát pusztuljak el bitangul én is
a magam és az ő gyalázatára

Tartalom

HELYZETVÁLTOZÁS

Maradandó	7
Kifészkelések	8
Két napra is	10
Ha	11
Kegyelem	12
Csak én	13
Mivégre volt?	14
Heverőm fedélzetéről	16
Belül	17
Halhatatlan	18
Szép este	19
Visszább	20
Különleges	22
Vonzó iszonyban	23
Jussak	24
Választott magány	25
Teljesség érlelődik	26
Ez még nem	28
A világ küszöbei	29
Ünnep előtt	30
Látogató	32
Egy folyam mellé	34
Ébren	36

Egy kiállítás képei	38
Vízparti séta	39
Parabola	40
A nyájas olvasóhoz	41
Meddő hetek	42
Helyzetváltozás	43
Másik nyelv	44
Teljesületlen	46
Mit is?	47

NÉLKÜLEM IS

Tavaszi temetés	51
Így először	52
Nélkülem is	54
Bölcsesség-óhajtás	55
Júniusi miniatűrök (<i>Vihar, 1976. június 10.,</i> <i>Bűnbánat, Végleges, Kívánság</i>)	56
1978. július	58
Újra a tücskök!	59
Nyárvég	60
A legfontosabbak	61

Tud valamit	62
Lecke	63
Köd	64
Novemberi nap és nappal	65

ÉRMEK

Győztes marad <i>Az élő Adynak</i>	69
Két Ady-érem	71
N. N. utolsó bolyongása <i>Kormos István halálára</i>	74
V. N.	76
Két epitáfium (<i>Lovász Pál, Angyal Endre</i>)	77
A város oldalában	79
Emily	81
Egry műtermében	83
Ferenczy Béni: Tékozló fiú	85

VELÜK

Étel az is	89
Tanú	90

Ébredés	91
Egyirányú	92
Vacsora	93
Visszaszámlálás	94
Száz éve	104
Unokáim közt	106
Tüntetők	108
Legidősebb nővérem halálakor	109
Kezdődik	110
Lehetetlen	111

A MÁSIK REJTÉLY

Halott lány hajfürtje	115
Szapphó-töredék	116
Fejem mellett	117
Epigon-Hamlet	118
Fekete füzet	120
Vesszőfutás	125
Fölfedező	126
Tiszta szemmel	128

Ha elhiszi	130
Hajótörés után	131
Ha már	132
Hanem majd egyszer	133
Helyzetrajz	134
Két nyom	135
A másik rejtély	136
Nem bírta el	138
Nyugodjék	139
Próbálkozás	140
Végleges	142
Utána	144

SZÉL ELLEN

Vigalom '78	147
Tankönyvíró	149
Kettős portré	150
Gyermekmondóka	151
Üdülőhely	152
Mai La Fontaine <i>Századunk diktátorainak</i>	153

A TÚLI NAP FELÉ

Innét	159
A túli Nap felé	160
Levegőim	162
Újrakezdte	163
Visszajárók	164
Exodus	165
Azt hiszem	166
Irigyen	167
Ők voltak jók	168
Mi volt e test	169
Önvédelem	170
Mondja-e?	172
Öregek	173
Nő, fogy	174
Kívül, belül	175
Könyörgés	176
Kórház	178
Kórházi halál	179
Különben	180
Legalább ott	181
A lélek fáradságai	182

Még egy	183
Gyógyulás	184
Gyanakszom	185
Gyász	186
Betelik	188
Gonoszkodik a test	189
Az utolsó ítéletkor	191
Kanyar	192
Isten pólyása	194

176659

MAGVETŐ KÖNYVKIADÓ

Felelős kiadó Kardos György

Athenaeum Nyomda 80.1324 Budapest, 1981

Felelős vezető Soproni Béla vezérigazgató

Felelős szerkesztő Parancs János · Műszaki

vezető Sebestyén Lajos · A kötetet Bezúr

Györgyi tervezte · Kiadványszám 4563 ·

Megjelent 15,2 A/5 ív terjedelemben, Plantin

betűtípusból szedve · MA 3781

ISBN 963 271 357 5

berhez méltóan, csak éppen tisztában van az emberi élet törekenységével, kiszolgáltatottságával, elkerülhetetlen befejeződésével. De amíg lehet, addig minden erejével kötődik, ragaszkodik a társakhoz, a családhoz, a természethez, a hasznos, értelmes cselekvéshez, a mindennapi eseményekhez, a társadalomhoz és a közvetlen környezet-höz.

Régóta köztudott, hogy Csorba Győző költészete mélyen humánus, megszenvedett és megrendítően igaz költészet. Ez a mostani kötete igazolja, hogy az idő előrehaladtával költészete semmit sem veszített erejéből, hiteléből, sőt egyre fényesebben ragyog tragikus szépsége.

